

## Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—  
za pol leta " " 13.—  
za četrt leta " " 6.50  
za en mesec " " 2.20

## V upravnishtvu:

za celo leto naprej K 20.—  
za pol leta " " 10.—  
za četrt leta " " 5.—  
za en mesec " " 1.70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

## Političen list za slovenski narod

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Upraviškega telefona št. 188.

## Inserati:

Enostop. petilvrsta (72 mm):  
za enkrat . . . . . 15 h  
za dvakrat . . . . . 11 "  
za trikrat . . . . . 9 "  
za več kot trikrat . . . 8 "  
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

## Izhaja

vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

## Delirij.

Mladočeški poraz pri deželnozborskih volitvah je nakopal našim liberalcem poleg drugih še to hudo bolezen: bolešno navdušenje iz same maščevalnosti. Bog je kaznoval Mladočehe, ker so šli svojo pot preko Tavčarjeve stranice ter niso hoteli pri mrličih opravljati nepotrebnega posla usmiljenega samarijana. Da — z volivno reformo so celo bivšega znanca brenili v stran. Tako približno »Slovenski Narod« včeraj, 22. novembra 1906. Sedaj pa božja roka po Mladočehih! Klerikalci na Moravskem so jih pri deželnozborskih volitvah vrgli. In kaj to »Narodu« mar, če so zmagali mračnjaki nad svobodomislecimi, saj je »Narod« eminentno klerikalen list. Kajti nekoč ni »Narod« verjel v božjo previdnost, sedaj pa pripozna, da se »na zemlji vsaka krivica maščuje«. V tem smislu piše:

»S svobodomiselnega in narodnega stališča bi morali ta dogodek obžalovati, ako bi ne videli v njem pravične kazni za grehe, ki jih je zakrivila mladočeška stranka in zadnjem času v svobodomiselnem in narodnem oziru, zlasti v zadevi volivne reforme.«

To so še lepše historičsko-filozofske misli, kakor v svetega Avguščina knjigi »O božjem kraljestvu«, katero Narodovci zadnje dni svojega življenja sploh kaj radi prebirajo. Z Mladočehi pa je stvar vendarle čisto drugačna. Na Moravskem so zato poraženi, ker je njih voditelj Stransky nasprotoval vsaki volivni zvezi čeških strank, v kateri bi bila tudi katoliško-narodna stranka ter sklenil rajši volivni kompromis s socialnimi demokrati kot s katoliško-narodnimi kandidati. Rajši s Schweglom kot z Mahničem — tako nekako je tudi Stransky dejal in zato je propadel. Moravsko ljudstvo ga je obsodilo, obsodil ga je pa tudi mladočeški klub na Dunaju. Včeraj 22. t. m. je klub mladočeških državnozborskih poslancev sklenil pozvati Stranskega, naj odloži čast predsednikovega namestnika mladočeškega parlamentarnega kluba, ker je Stransky odklonil volivni kompromis s katoliško narodno stranko na Moravskem in s tem povzročil poraz mladočeške stranke. Volivna reforma ni tu prišla nikjer vmes. Moravci ne marajo ekstremnega protiverskega boja, kateremu je stal na čelu Stransky. Ne marajo njegovega zagrizenega liberalstva. Zato je padel in ne zaradi volivne reforme, katero je zagovarjal.

In tako našim liberalcem tudi pobožnost ne bo pomagala. Nikjer ni tavčentroz, ki bi zacelila rane na tem telesu. Ošabnost, ki je pokopala moravsko Stranskega stranko, ta bo tudi naše liberalce. Diktatorstvo in samoblastno primojduševstvo se nikjer ne izplača, to spoznava sedaj Stransky in bo spoznal dr. Tavčar.

Zato ni lepo, da »Narod« privoščiti Stranskemu poraz. Toda razumljivo je. Brezmejna neumnost sama sebi pljuje v obraz. »Vsaka krivda se maščuje«, meče »Narod« drugim v lice, ne vidi pa, da se nad njim maščuje vsaka njegova črka, kar jih je napisal proti naši stranki in našemu ljudstvu. Le sami si pišite sodbo, marastičnih starcev se ne dotikamo!

## Volilna preosnova.

Dunaj, 22. nov.

Tako burnih sej že dolgo ni bilo, kakor včeraj. Bilo je pač več krika in zmerjanja, toda včeraj je bilo na vrsti najvažnejše načelno vprašanje cele volilne preosnove. Zbornica je po daljši, jako živahni razpravi glasovala o vprašanju, ali naj ostanejo stari privilegiji v drugi obliki. Najbolj sta rohnela proti enaki volilni pravici baron Morsey in zbornični podpredsednik Kaiser, torej moža popolnoma nasprotnih si političnih in verskih načel. V tem vprašanju pa sta se našla ter priateljisko stisnila roke. Vsaj meni osebno se vedno stidi človek, ki edino le s posvkami in

osebnimi napadi utemeljuje in opravičuje svoje politično prepričanje. Baron Morsey je, to mu vsakdo rad prizna, jako naobražen mož in izvrsten govornik. Toda vsiljivost njegova pa tudi vsem preseda. Javna tajnost je, da je upal postati poljedelski minister. Isto se govori v dobro poučenih krogih o poslancu Kaiserju. Zato sedaj baron Morsey imenuje ministre prekucuhe, girondiste, Kaiser pa naravnost izdajavce in zločince. Lepo to ni, četudi Morsey in Kaiser glavi zastavita za svoje prepričanje.

Člani nemške ljudske stranke so kar divji na svojega tovariša Kaiserja, ki se mora v prvi vrsti svoji stranki zahvaliti za častno mesto podpredsednika. Baron Morsey pa je ponosen na svoj govor, ker častitali so mu ter stiskali roke vsi javni in tajni nasprotniki vol. preosnove. Včeraj so bili poraženi z večjo večino glasov, nego je kdo mislil. Sicer pa je bilo odsotnih mnogo poslancev, ki le vsled discipline niso glasovali proti pluralnosti. Izid glasovanja bode gotovo vplival tudi na gosposko zbornico. V vseh treh strankah gosposke zbornice so vplivni možje, ki zagovarjajo pluralno volivno pravico. Včerajšnje glasovanje pa jih mora prepričati, da zbornica na noben način ne sprejme pluralitete.

Danes zbornica nadaljuje razpravo o šesti skupini, ki obsega paragrafe 9—15. Ti paragrafi določajo, kako naj se razpišejo volitve ter vrše priprave, oziroma sestavijo imeniki volivcev.

## Dan volitve.

Po vladnem načrtu bi mogel minister za notranje zadeve potem deželni vlad določiti dneve volitev, in sicer po krajevnih razmerah, dva, tudi tri dni. Kakor vse stranke, je tudi vlada zato, da se vse volitve vrše na en dan. Toda vlada ima pomisleke zaradi vol. komisarijev. Po § 3. je volišče vsaka občina, ki šteje nad 500 duš. Takih volišč pa bode po vladni statistiki 23.120, in sicer 6240 v Galiciji ter 16.880 v ostalih kronovinah. Kje naj vlada dobi toliko volilnih komisarijev? Res je sicer, da more eden in isti komisar voditi isti dan več volitev v sosednih občinah. So pa tudi večje občine, kjer bode več volišč, torej tudi več komisarijev potrebnih. Na vsak način bode vlada potrebovala povprek za 10.000 volilnih okrajev 3400 komisarijev, torej za 23.120 vol. krajev vsaj do 7000 komisarijev. Na razpolago pa ima vlada za volitve k večjemu 2422 političnih in okoli 1000 finančnih uradnikov. Zasebniki pa vzbujajo pri eni ali drugi stranki nezaupanje, kakor kaže zgodovina. Poleg tega pa vlada ne more tako lahko zasebnika kaznovati zaradi mogočih nepravilnosti, dočim proti uradniku v takem slučaju disciplinarna preiskava. Navzlic tem razlogom je sklenil odsek § 9., ki določa za volitev po celi državi en sam dan, kakor tudi za potrebne ožje volitve.

S to določbo pa Poljaki in Dalmatinci nikakor niso zadovoljni, kakor sem že omenil, bode v Galiciji okoli 6240 vol. krajev. Za komisarije pa more imeti vlada v Galiciji le 644 uradnikov na razpolago. Torej bi se volitve na noben način ne mogle izvršiti na en dan. Približno enake razmere so v Dalmaciji. Zato sta danes poljski poslanec Abrahamovič in dalmatinski dr. Ivčević zahtevala, naj se za Galicijo, oziroma Dalmacijo dovoli izjema. Vladi naj se v zakonu dovoli pravica, da raztegne volitve po potrebi na dva ali tri dni. Minister baron Bienerth pa je pojasnil že v odseku, da volitev v enem in istem vol. okraju, torej volitev enega poslanca, ne sme trajati več kot en dan. Le če pomanjkuje komisarijev, vrši se n. pr. danes volitev v nekaterih okrajih v deželi, jutri v drugih. Vlada je seveda s tem zadovoljna, ker je že sama sploh za vse dežele predlagala tudi večdnevne volitve.

Volitve se razpišejo (§ 10.) v uradnem listu deželne vlade ter razpis objavi po lepakih v posameznih občinah, oziroma volilnih krajihi.

## Volilski imeniki.

Tavčar birokrat. Paragraf 11. določa: Imenike volilnih upravičencev v vsaki občini sestavljajo župan in sicer vsaj v dveh izvodihi; en izvod mora županstvo po volitvi ohraniti ter vsakemu dovoliti vpogled.

Poslanec dr. Tavčar je danes zagovarjal tudi v zbornici svoj predlog, naj voliške imenike sestavljajo politična oblast, torej okr. glavarstva, v mestih s statutom pa magistrati. Naravnost izpovedo, da v istini več ne poznamo dr. Tavčarja. Spominjamo se časov, ko je v deželnem zboru in svojem glasilu neusmiljeno bičal birokracijo sploh in posamezne birokrate. Sedaj pa zahteva, naj okrajni glavarji

sestavljajo vol. imenike. Pač žalostno izpričevalo za slovenske župane, katerim dr. Tavčar vobče odreka zmožnost za sestavo volilnih imenikov. Dosledno bi morali zahtevati, da se odpravijo deželni odbori, sploh vsa avtonomija. Kaj pa naj poreko obmejni Slovenci, ako jim bodo sestavljali volilne imenike nemško-nacionalni okrajni glavarji? Ti pomisleki veljajo glede začasnih in permanentnih (stalnih) volilnih imenikov. Naravnost nevarna in nazadnjaška pa je zahteva dr. Tavčarjeva, da mora vsak kandidat svojo kandidaturu najpozneje 10 dni pred volitvijo naznaniti deželni vladi; torej bi bili ničevi vsi glasovi, ki bi jih dobil vladi nenaznanjen kandidat. Zgodi se večkrat, da ta ali druga stranka še le dan pred volitvijo naznani svojega kandidata. Moglo bi se torej zgoditi, da bi v kakem volilnem okraju sploh ne bilo od vlade potrjenega kandidata.

Drugi dr. Tavčarjevi predlogi niso bistveno važni. V svojem govoru pa je dr. Tavčar odgovarjal tudi dvornemu svetniku Šuklju, ki mu je očital, da se ogreva za boginjo svobode s klobukom okrajnega glavarja ali vsaj s čepico uradnega sluga. Posebno hud je bil dr. Tavčar, češ, da ga je poslanec Šuklje imenoval osla. V stvarnem popravku je odgovarjal dv. svetnik Šuklje, da ni imenoval dr. Tavčarja osla. Dalje ni res, pravi Šuklje, da bi pred vsako vlado ležal na trebuhu, res pa je, da dr. Tavčar s tovariši ni podpiral obstrukcije proti Koberberjevi vladi.

Paragraf 13. določa, da župan oba izvoda volilnega imenika predloži okrajnemu glavarstvu, deželno stolno mesto pa deželni vladi. Politična oblast popravi mogoče nepravilnosti v imeniku, ki je potem določene ure skozi 14 dni na vpogled v obč. pisarni.

Posl. Spinčič je utemeljeval dostavek: »V vseh občinah naj se volilnim upravičencem na zahtevo izroči izvodi volilnega imenika proti plačilu ali pa omogoči, da ga vsak sam prepiše.«

Minister Bienerth ni ravno pobijal tega predloga, izrazil pa je ta-le pomislek: Če se v zakonu določi, da sme vsak volilec prepisati imenik, potem se lahko zgodi, da ga sploh nihče ne prepiše. Prvi ga dobi v roke ter sedi cele dni na imeniku. Pač pa mora dobiti vsakdo pravico, da natančno pregleda imenik.

Rusinski poslanec Romančuk je prečital izjavo, da se več ne udeležujejo razprave o volilni preosnovi. Rusini dobe v Galiciji le 28 mandatov od 106, namesto 45. To je velika krivica napram rusinskemu narodu. Ta izjava pove, da Rusini sicer niso zadovoljni, vendar pa ne bodo izvajali skrajnih posledic.

Pri glasovanju je bila šesta skupina sprejeta, kakor jo je predložil odsek, s dostavki Abrahamoviča, Ivčevića in Gessmanna. Tavčarjev predlog je seveda propadel.

## Sternberg.

V državnozborski seji je predsednik grof Vetter nameraval pozvati poslance na volitev enega delegata iz Češke. Češki radikalcji so se temu protivili. Nato je grof Sternberg hotel k predsedniškemu sedežu ter ugrabil ondi stoječo vol. posodo in jo dostojanstveno nesel na svoj sedež, kar je povzročilo burno veselost. Grof Vetter je odločil, da naj se volitev delegata vrši šele jutri.

## Volivna reforma in gosposka zbornica.

22. t. m. sta se posvetovali o volivni reformi ustavna stranka in desnica gosposke zbornice. Srednja stranka se še ni izjavila. V ustavni stranki je le ena četrtina članov proti celi volivni reformi, na desnici pa je tudi le zelo malo odkritih sovražnikov celotne reforme. Pač pa je pretežna večina obeh strank za pluralno volivno pravico. Torej se še niso razbistrile perske glave. Gosposke seveda niso pozabili izjaviti, da njihovo nasprotstvo proti volivni reformi ne pomenja nasprotstva proti vladi ali socialnim demokratom. (Magnati se namreč obeh bojé.) Gosposka zbornica se tudi poteguje za Rusine. Na vsak način bo gosposka zbornica zbudila od mrtvih Tollingerjev predlog in bo zahtevala po več glasov za družinske očete in za starejše ljudi. Baje se ne bo potegovala za pluralno volilno pravico za tiste, ki imajo več inteligence kot drugi in za davčno močne ljudi.

## Nemška interpelacija o rabi slovenskega jezika pri sodiščih.

Poslanec Wastian je v interpelaciji na justičnega ministra, ki so jo podpisale vse nemške stranke, pozval ministra, naj discipli-

narnim potom strogo kaznuje tiste sodnike, ki na Spodnjem Stajerskem in Kranjskem rabijo pri neklih formularih namesto nemškega, slovenski »notranji službeni jezik«. Bartoli je interpeliral zaradi rabe slovenščine na tržaškem deželnem sodišču.

## Posledice glasovanja o pluralni vol. pravici.

Katoliški centrum je prosil dr. Kathreina, ki je izstopil iz stranke, ker je bila za pluralno volivno pravico, naj zopet vstopi in vodi stranko.

## Narodni shod alpskih Nemcev.

Alpski Nemci prirede 5. ali 6. januarja 1907 velik narodni shod vseh svobodomiselnih in nacionalnih nemških strank, kjer naj se pokaže solidarnost z Nemci v sudetskih deželah. Na shod pridejo seveda tudi Nemci s Kranjskega in Trsta. Posvetovali se bodo tudi o svobodomiselnem bloku in prva točka bodo prihodnje državnozborske volitve. Shod bo najbrž v Celovcu.

## Dr. Tavčar ni osel.

Dr. Tavčar se je v državnozborski seji, o kateri danes poročamo, bridko pritožil, češ, Šuklje mi je dejal, da sem osel. Nato je dvor. svetnik Šuklje v stvarnem popravku izjavil, da tega ni storil. Šuklje je le dejal, da naj Tavčar svojih govorniških prispodob iz živalstva ne naslanja na zajca, kajti drugače bi se kak hudomušni človek lahko spomnil na kako drugo živalico, ki svojo bolest izraža v še bolj živahnih in pretresljivih glasovih. Nato je dr. Tavčar odgovoril, da se ne bo prepiral o tem, kedo ima daljša ušesa. (Veselos.) Sicer je Tavčar klobasiral pred popolnoma praznimi klopmi, kar je priznal »Narod« sam, ki pravi včeraj v brzojavki, da nihče Tavčarja ni poslušal. Kimala sta mu le Ferjančič in Plantan. V stvarnem popravku je Šuklje zabaval zbornico, nesrečnega Tavčarja pa s perečim svojim sarkazmom spravi popolnoma iz duševnega ravnotežja. Ko je potem dr. Tavčar skušal replicirati, bil je odgovor njegov tako slaboten, zmeden in zlasti v polemiki proti zaslužnemu češkemu poslancu Vacl. Hrubemu tako robot in surov, da je cela zbornica se strinjala v sodbi o duševnem propadu Tavčarjevem. Niti enega poslanca ni bilo, da bi aplaudiral naprednemu pogorelcu.

## IZJAVA PAPEŽA PIJA X.

Papež Pij X. se zahvaljuje kolinskemu nadškofu, kardinalu Fischerju, na udanostnih izjavah nemških katoličanov, ki so se bili letos zbrali na katoliškem shodu v Essenu. Papež piše med drugim, da dopušča pokornost katoličanov v verskih zadevah vsakemu »popolno in neomejeno svobodo v stvarih, ki se ne tičejo vere«. To samoposebi umevno izjavo so že začeli izrabljati nekateri liberalni politični kalini. Čakamo še na »Slov. Narod«.

## ANARHISTIŠKE GROZNJE PROTI PAPEŽU.

Baje dobiva papež grozilna pisma od anarhistov, ki ga obveščajo, da bo postal žrtev atentata. Baje nameravajo položiti okoli Vatikana bombe.

## ZA TROZVEZO.

Bivši minister Maggiorino Farraris se je v razglasu na svoje volivce izjavljal za trozvezo in za pametno politiko Giolittijevo, Tittonejevo in Guiccardinijevo. Trozveza je za Italijo nujno potrebna. Kakor se je Italija sporazumela z nekdanjimi sovražniki Francosko, tako naj postane tudi razmerje do Avstrije priščno.

## UPOR NA FRANCOSKEM. — SVOBODOMISELNI ROPI.

Ministrski svet je sklenil, da bo namestil novo delavsko ministrstvo v nadškofijski palači kardinala Richarda v Parizu, ki se bo moral izseliti. — Ko so hoteli zapisovati cerkveno premoženje v S. Capelle pri Lillu, ni dal stotnik Magnier 8. infanterijskega polka policijskemu komisariju na razpolago vojakov. Komisar je razbil cerkvena vrata s pomočjo par najetih delavcev. — V Waereghemu na severni meji so kmetje sanirali dvanaest vojakov, ki so prišli s komisarijem razbijati cerkvena vrata. Tudi v Plouguerneau (Finistère) so kmetje napodili in ranili vojake. — V Bretaniji so hoteli oblasti inventarizacijo izvršiti nenadno. Ljudje so pa izvedeli za dan inventarizacije. Oblasti so v škripcih.

## INVENTARIZACIJA CERKVENEGA PREMOŽENJA NA FRANČOSKEM.

Pri zapisovanju cerkvenega premoženja v Linsellu so ljudje ranili poročnika 127. peh. polka na glavi. V Landerneauju, Brestu in Ploudanielu je prišlo do spopadov med orožniki in ljudstvom, ki je ranilo več orožnikov. Izmed 48 departmajev so izvršili zapisovanje cerkvenega premoženja v 27.

## STRANKE NA RUSKEM.

Ker so se reakcionarne stranke na Ruskem združile ter konsolidirale, so sklenili kadeti kompromis s socialnimi demokrati in socialnimi revolucionarji.

## MAROSKE ZADEVE.

Velevlasti, ki so podpisale algezijsko pogodbo, nameravajo zopet domeniti se o izvedbi reform v Maroku. Štiri španske stotnije v Algezi so pripravljene, da odkorakajo v Maroko.

## NASLEDNIK PODBIELSKEGA.

Za poljedelskega ministra je imenovan Arnim von Crieven.

## Dnevne novice.

**+ Zahvala poslancem.** Včeraj zvečer smo dobili brzojavko: Št. Rupert. Poslancem Šusteršiču, Šukljetu, Povsetu in vsem drugim poslancem zahvala za trud za železnico trdnopriprani, da bo železnica koristila občini s svojim kolodvorom. Občani.

**+ Osvežujoč dih.** Poročali smo, da se je šod narodnapredne stranke bavil skoro s samimi »mladimi«, ki odgovora »starim« niso ostali dolžni. »Mladi« tako-le odgovarjajo: »Strahopetnost je, zabavljati na shodu v krogu svojih ožjih privrženec čez onega, ki se ga ni pustilo na shod, in ki ni bil vabljen, potem pa to zabavljanje izkoriščati kot velikansko zmagov. Mi »mladi« pozivljamo žup. Hribarja in dr. Trillerja na javen ljudski shod na mejdan. Tam naj ponovita svoja zabavljanja, tam naj tudi pričakujeta primerne odgovore. Tam se pa tudi pokaže, kdo jima pričuje in koliko jih je.« »Narod« je ta poziv kar mirno pogoltnil in nima »časa« nanj odgovorjati, pa tudi prostora ne, ker mu vse predale polnijo ponatiski iz drugih slovenskih liberalnih listov. Ob tem pozivu je dr. Tavčarju, Hribarju in dr. Trillerju izginil ves pogum iti »med narod« in tako vselega »mejdana« ne bo. Včerajšnji »Narod« piše: »V naši stranki je zavel nov, osvežujoč dih, ki napoveduje novo, krepko življenje.« Ta dih pa ne diši po levih, marveč po zajeh, starih mačkah in lačnih psičkih, ki so jim skledo vzeli ...

**+ Moralna paša za liberalce.** Po Ljubljani se kolportira knjiga znanega exjezuita Hoensbroecha »Das soziale Wirken des Papsttumes«. Pisana je za ljudi, kakršni bero »Slov. Narod«. Paberki iz katoliških moralistov — seve samo taka mesta, iztrgana iz kontekstov ki so za Hoensbroecha in ljudi njegove baže ocvrkli. Beležimo to samo iz tega vzroka, ker gotovo vemo, da bo kmalu začel »Narod« vrsto »izvirnih« člankov — po Hoensbroechu ...

**+ Izredno vesel dan,** pravi triumf za treznostno misel je bil v sredo, 21. novembra: Post nubilna — Phoebus! Pri dekanjski konferenci v Kranju se je po izvrstnem že drugikratnem referatu g. Lovrečiča o alkoholnem vprašanju vnel zanimiv in živahen razgovor, čegar konec je bil ta, da so vsi navzoči gospodje sklenili v najkrajšem času (v adventu, ko nedeljski listi in evangelijski sami od sebe vabijo k temu) pričeti vsak v svojem delokrogu energično vsestransko akcijo proti alkoholizmu. Takega soglasja v tem oziru in take animiranosti še ni bilo na nobenem shodu, obstoječem iz večinoma samih abstinencov. Večina navzočih župnikov so naročili po 100 izvodov »Svete vojske«, drugi gospodje pa nekaj manj; gospod svetnik Kukulj, poseben prijatelj tega gibanja, pa še več. V Trsteniku jo bo dobila vsaka hiša. Hvale in posnemanja vredno! — Pri obedu, pri katerem je vladala ob pičli pijači velika živahnost, se je sprožila še druga važna misel, ki je nastala po žalostnih skušnjah z nemškimi agenti in agentkami, namreč misel o izdelovanju cerkvenih paramentov in zvonov; misel, ki jo bodo gotovo vsi duhovniki z veseljem pozdravili in s katero bomo stopili na dan, kakor hitro bo prišel čas za to. — Po tem potu naprej! Vivant sequentes!

**— Grozna nesreča pri rudniku v Zagorju.** V sredo dne 21. novembra zgodila se je grozna nesreča na Toplici nad periščem pri rdečih hišah imenovanih. Žena zavirača Kovača šla je zjutraj h gospodu Groharju po predumem za živež. Ko pride strojevodja Bregar pri katerem je bil za zavirača, ob 8. uri s strojem od Save, šla je žena z detetom v naročju možu povedati, da je predumem za živež dobila. V tistem trenutku zapazi žena, da prihaja drugo dete, katero se je hotelo vedno držati za krilo, zanjo. Medtem pa zapazi, da je že drvil vlak premoga po železničnem tiru, na katerem je videla žena, da proti prihajajočemu njenemu detetu nevarnost. Gre brž, da bi ga odvrnila od nesreče, pa v istem hipu, ko pride žena z detetom v naročju do tira, drugemu na pomoč, pahnejo vozovi ženo z detetom v naročju in obenem tudi dete, katero je hotela rešiti, in spravijo vse tri podse. Žena in dete v naročju bila sta v kratkih presledkih takoj mrtva. Drugemu detetu, ki mu je mati hotela pomagati, pa je zdrobilo noge. Dete so poslali v bolnišnico. Mrtvo mater in eno dete pa so odnesli v mrtvašnico na pokopališče. Najbolj žalostno je pa to, da je njen mož vedno vztrajno dan na dan hodil na delo, pa je moral za živež beračiti. Govorilo se je, da

je že pri zadnji odborovi seji bratovske skladnice bilo možu odpušeno 15 kron dolga. Zakaj bi se takemu siromaku ne zboljšala plača, da bi mogel vsaj pošteno preživeti sebe in svoje male drobljanke, ki vedno zahtevajo kruha, nevede, kako ga očetu odmerijo.

**— Utopljena našli.** Dne 21. t. m. zapazila je kajzarica Marija Savojca na levem bregu Save med Okroglo in Struževo moško truplo neznanega človeka. Po obleki in zunanosti je soditi, da je pripadal ponesrečenec v vrsto boljših delavcev. Pri njemu se je našla srebrna anker-remontoir-ura z malo zlato verižico, na roki je imel poročni in še drugi zlati prstan z rdečim kamenom. Po zunanosti soditi je moral biti okoli 30 do 40 let star. Na glavi se vidi 10 cm. dolga gubasta rana. Truplo se je pripeljalo v mrtvašnico v Naklo in se bo ondaj vršil sodni ogled.

**Javno predavanje priredi Blaž Potočnikova čitalnica v St. Vidu nad Ljubljano** v nedeljo dne 25. t. m. popoldan ob 3. uri v »Cebavovi dvorani. Predaval bo gospod Slavko Ravnihar iz Ljubljane. Tema predavanja je: Alkohol na kmet in delavec. Ker bo predavanje zanimivo in zelo podučno, se vabi k najobilnejši udeležbi.

**— I. redni občni zbor društva »Dobra gospodinja« v Spod. Šiški,** kateri se je vršil v četrtek ob 7. uri zvečer v društvenih prostorih je bil obiskani jako dobro. Občnemu zboru je predsedoval predsednika namestnik g. Viktor Čretnik, kateri odpravi zborovanje z daljšim govorom slikajoč veliko idealno nalogo, ki jo si je naložilo to društvo s tem da rešuje otročje moralne propasti, katerej so nekateri otročji, vsakdanji kruh izpostavljeni. — Društvo ima med tem ko se mora oče in mati boriti za svoj otroški vrtec, v katerega sprejema otroke delavcev proti majhni članarini 20 h na mesec v celodnevno oskrbo in varstvo. V vrtec je sedaj 58 otročičev, dalje pa je društvo vpeljalo za odrasle deklice tudi pouk v šivanju in umetnem vezenju. Ta oddelek obiskuje sedaj 11 učenk. Za vrtec nastavljen je posebna vrtarica gđ. Avgusta Čimolini. — Društvo imelo je preteklo poslovno dobo 691 kron 20 v dohodkov, izdatkov pa 637 k 52 h ostane torej prebitek 58 kron 72 vin. — Dobrotniki bili so nastopni: Nj. Visokost Marija Valerija nadvojvodinja, knežinja Metternich, premislivost gospa Schwarz soproga dež. predsednika in ga. grofinja in grof Chorinsky. Ker je večina članov Slovencev, prisilili so isti, da se obvaruje slovenski značaj društva, vse Nemce, da odlože svoje mandate v odbor, posebno pa sedanji predsednik zagrizeni nemški nacionallec Poka de Pokafalva. Pri dopolnilnih volitvah izvoljeni bili so sami Slovenci, tako, da je društvo sedaj popolnoma v slovenskih rokah in vsak strah, da bi prešlo v »Südmarkine« roke je izključen. Tako se je prečrtal račun nemški gospodi. Pri dopolnilni volitvi so bili izvoljeni: predsednikom g. Fran Kokali, pristav drž. železnice, odbornik g. Fran Orehek. Kot namestnika voditelje zavoda izvoljena je bila blag. gospa Ljudevika Čretnik, bivša učiteljica, kot nadzorovalna dama pa gđ. Marija Černy. V nadzorovalni svet izvoljena sta gg. Konrad Sušnik, in Ant. Bolha, v razsodišče pa gg. Fran Polovšek, Ant. Jeglič in Drag. Hribnik. — Za častne člane bili so z ozirom na požrtvovalno dobrodelnost in za naklonjenost društvu izvoljeni premisl. gospa Schwarz soproga dež. predsednika, prem. gospa grofica Chorinsky ter blagorodni gospod grof Chorinsky, vladni svetnik. Izvolitev bila je soglasna. — Sedaj pa še nekoliko šišenskim »Narodovcem« — Lajati znate, delati ne! — Če bi bili tudi mi drugi tako malobrižni kakor ste Vi, prišlo bi društvo v roke nemškim nacionalcem — Vaše lajanje malo pomore slovenski stvari! Več dela pa manj psovania in laži vam priporočamo!

**— Že zopet požar.** Dne 22. novembra, zjutraj ob 5. uri je začelo goreti v Velikem Mengšu pri g. Fr. Hribarju. Pogorelo je gospodarsko poslopje. To je že tretji požar v štirih dneh. — Ljudje so radi pogostnega požara zbegani in prestrašeni.

**Društvo »Kranj« v Kranju** priredi v nedeljo, 25. novembra, ob 8. uri zvečer v dvorani na »Novi poti« projekcijsko predstavlo s predavanjem o rusko-japonski vojski.

**»Slovenska čitalnica« v Gorici** priredi v soboto, dne 24. novembra 1906, koncert s sodelovanjem vojaškega orkestra c. in kr. pešpolka št. 47 iz Gorice v veliki dvorani hotela »Central«. Začetek ob 8. uri zvečer. Po koncertu ples s sodelovanjem orkestra.

**— Poštne znamke — razglednice.** Bosanske samonemške znamke z napisom »Bosnien Herzegovina« so vendarle prišle v promet. Zanimivo je pri teh znamkah to, da znamke razne vrednosti imajo podobe raznih bosenskih in hercegovskih krajev. Res originalna reklama za bosensko-hercegovske kraje!

**— Orožne vaje brambovcev.** Za orožne vaje pri brambovskih krdelih leta 1907 so določeni sledeči roki: 15. marca, 15. aprila, 15., (21.) maja, 15. junija in 15., (16.) avgusta. Ako kdo želi, da bi bil na kak gotovi rok k orožni vaji klican, naj se zgloši pri okr. glavarstvu ali magistratnem okrajnem uradu in naznani, kdaj da želi k orožni vaji iti. Moštvu je prosto dano da si izbere rok poziva, kakor ravno stanovske ali posebne razmere najugodnejši čas za vajo pripuščajo.

**Vesti iz Amerike.** V Clevelandu je zašel pomotoma v tuje stanovanje, ki se nahaja poleg njegovega, Franc Strehovec. Tam ga je zagrabil gospodinja in ga držala toliko časa, da je prišla na pomoč policija. Ta je dognala, da Strehovec ni tat, ampak pošten človek, in ga izpustila. — Istotam so odpustili iz bolnice Ivana Moravca, ki je izgubil svoj čas pri ponesrečenju obe roki. — V Ely (Minn.) je ponesrečil Franc Zajc, doma iz Pivaje gorice pri Turjaku. — V Pueblo (Colo.) je umrl Franc

Novak. — V Jolietu je utonil Alojzij Mavkar, doma iz Gorenjega Jezera pri Cerknici. — V Calumetu je umrl 50letni Ivan Macerle, doma iz Planne pri Črnomlju. Bolan je bil na jetiki, na kateri je obolel tudi tamošnji redar Slovenec Josip Puhek. — V Pueblo (Colo.) je umrl Jakob Papež, doma iz Hinske župnije na Dolenjskem. — Istotam se nahajata v bolnici Anton Mesojedec in Anton Obernirk. Prvi ima nevarno pljučnico, drugi pa ima bolno nogo. — V Mineralu Kans. so ponesrečili pri razstrelbi v rovu trije Slovenci: Karol Kokali, doma iz Novega mesta, Franc Jakše iz Zatičine in Franc K. movec iz Litije.

**— Poštne legitimacijske listine.** V smislu naredbe c. kr. trgovinskega ministrstva z dne 3. avgusta 1906, št. 22.135/Pres. 1906, vpeljale se bodo v notranjem (avstrijskem) prometu s prvim januarjem 1907 poskušno poštne legitimacijske listine. Poštne legitimacijske listine morajo vsebovati sliko, kratek opis osebe in lastnoročni podpis njih imejtelja, ter veljajo samo za ono leto, katerega so bile izdane. Za poštne legitimacijske listine določene slike ne smejo biti na karton prilepljene. V izdajo poštne legitimacijskih listin je poklican oni poštni urad, v čigar dostavljavnem okraju ima svoj sedež ali obrt, ali pa se m. mogrede dalj časa, n. pr. na letovanju, nahaja ona oseba, katere želi izdajo legitimacijske listine. Poštne legitimacijske listine se smejo izdajati samo onim prosilec, kateri zadostno brezdvomno poštne predpisom glede izkaza identitete ali pa onim, kateri so izdajajočemu organu osebno znani. Poštne legitimacijske listine podvržene so v smislu točke 85. pristojbinskega zakona z 9 dne februarja 1850, kolektivni dve kron. To pristojbino vplača prosilec s kolekom, katerega prilepi poštni urad na legitimacijsko listino in ga razveljavi potom krajevnega in dnevnega pečata. Poštne legitimacijske listine so v smislu poštne predpisov polnomočne izkazne listine in opravičujejo njih imejtelja v prejem poštne pošiljave vseh vrst brez vsakega drugega izkaza. Ako bi nastal dvom o identiteti imejteljev poštne legitimacijskih listin, možno je dotično osebo prisiliti, da izkaže identiteto na navadni način. Imejtelji je odgovoren za vsako škodo, katere bi nastala vsled izgube ali zlorabe poštne legitimacijske listine.

**— Umrl je na Vrtovljah** na Goriškem šestdesetlet g. Vinko Remec.

**— Poštne vesti.** Aspirantinja Ivana Kristan v Starem trgu pri Kočevju je imenovana za poštno oficijantino in administratorico poštne urada v Senožečah. — Administracija poštne urada Jesenice-kolodvor je poverjena poštному oficijantu Lovrencu Sancinu v Ljubljani. — Prestavljeni so asistenti gg. Iv. Florjančič in Mogolič v St. Petru v Novo Mesto, Anton Kocmur v Novem Mestu v St. Peter, Luka Guzelj v Novem Mestu v Ljubljano, uradni sluga Anton Ramnik iz Trsta v Pulj. — Umirovljeni so gg.: višji poštni kontrolor gospod Karol Neumann v Gorici, poštni kontrolor Leopold Vrhovec v Ljubljani in poštni poduradnik Biček v Trstu.

**— Pevski klub c. kr. poštne in brzojavne službenice v Ljubljani** priredi v sredo, dne 5. decembra 1906, Miklavžev večer v dvorani Puntigamske pivnice, Turjaški trg št. 1. Miklavž z vsem svojim spremstvom nastopi točno ob pol 8. uri zvečer, pred nastopom in po nastopu svira godba. Vstopnina za osebo 20 vinarjev. Otroci, katere pripeljejo starši seboj, so vstopnine prosti. Starši, kateri žele, da bi otroci posebna darila dobili, naj jih tisti dan pošljejo v Puntigamsko pivnico, I. nadstropje od 5. do 7. ure zvečer.

**— Ponesrečil se je v ponedeljek zvečer** v Stražišču pri Kranju 16letni sin zemljaka F. Da pogleda zajce, ki jih je imel na neki nastavi v hlevu, stopi na rob kadi, v kateri imajo vodo v hlevu. Kad se prevrne in fant obleži nezavesten na tleh. V torek zjutraj je nato umrl.

**— Sirovost.** Iz Črnika pri Kopru, dne 15. novembra, Danes se je v bližnjih Dekanih vršila seja krajnega šolskega sveta, katere se je udeležilo šest pravih udov, dva učitelja voditelja in en občinski svetovalec. Pri čitanju uradnih poročil je učitelj Fr. Ferjančič očital občinskemu tajniku Francu Klemenčiču uradno neresnico, nakar je ta zbesnel, skočil na učitelja in bil ga po glavi do krvi! Po tem grozovitem škandalu je okrvavljen učitelj odšel v Koper k zdravniku in — sodniku. Pričujoči nadučitelj Josip Valencič se pri tem ostudnem prizoru niti zganil ni, pač pa je navzoči župnik Š. Dežar izrazil ogorčenje nad tako nezasišanim postopanjem.

**— Za otroški vrtec družbe sv. Cirila in Metoda** na Savi pri Jesenicah so zložili »Prvi abiturijenti druge državne gimnazije v Ljubljani leta 1904« v več obrokli pokroviteljino v znesku 200 kron. Prištejejo se pokroviteljem I. ljubljanske podružnice. Zastopal jih bo gosp. Ivan Kečeli, sedaj mediciner na Dunaju. S prav posebnim veseljem in hvaležnostjo je sprejel vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda to pokroviteljino, ki izpričuje ne le narodno zavednost, ampak tudi vztrajnost mladih gospodov. V zelo neugodnih gmotnih razmerah so z malimi darovi na tistem delujoč storili veliko delo. Še mnogo več, nego gmotni dar, je vreden vzorni vzgled, ki so ga dali slovenski mladini. — Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

**— Dunajske Slovence** še enkrat opozarjamo in vabimo, da se blagovolijo udeležiti v obilnem številu sv. maše, ki se bo opravila prihodnjo nedeljo, 25. novembra — ob desetih dop. v cerkvi sv. Antona, XV. Pouthongasse 16, za žive in mrtve člane društva »Straže«. — Pri sv. maši bo pel mešani zbor »Straže« sledeče pesmi: 1. P. H. Sattner: Maša (št. 6). »Pred Tabo na kolenih«. 2. P. H. Sattner: Ma-

rijina »Tebi pojemo pozdrave«. 3. P. H. Sattner: Obhajilna »Komu srce naj dam?«

**— Umrla je v Ložu** 22. nov. c. kr. davkarja soproga, gospa Gabriela Semen v 37. letu svoje dobe. Pokojna je bila vzor prave krščanske žene. Sladki mir njeni blagi duši! Žalujoci družini naše iskreno sožalje!

**— Zabavni klub v Radovljici** priredi v soboto, t. j. 24. novembra, ob 8. uri zvečer, v salonu g. Kunsteljna predavanje. Predava g. učitelj Ivan Šega o »troški duši«. Vstopnina prosta. Vstop vsakomur dovoljen.

**— Umrl je v Gorenjevasi** v poljanski dolini dne 18. novembra Anton Šraj, občinski odbornik, bivši župan in predsednik krajnega šolskega sveta na Trati. Pokojnik je bil mirnega pa odločnega verskega značaja, pri ljudeh priljubljen, kar svedoči, da ga je k grobu spremljala velika množina faranov. Zanimivo je, da je bil pokojnik nekako iz rodbine županov. Njegov pok. brat Andrej je županoval več let, obeh pokojni oče Home, bil je tudi župan dolgo vrsto let, tako si je pokojni Anton pridobil temeljite izkušnje, za dobrega župana. Blagi mož v miru počivaj!

## Koroške novice.

**k Socialni demokrati na Koroškem.** »Delavec« Etbh Kristan je zadnjo nedeljo v dvojni koži priromal na Koroško. V Svečah pod predsedstvom župnika Vintarja še besedice ni črnil čez našo duhovščino, v Glinjah med bratci pa je že v prvem stavku potipal sv. Petra. Samo »farji« so krivi, da se tako slabo godi koroškim Slovincem; »farji« vlečejo ves napredek nazaj, »farji« držijo ljudstvo v temi. Gospod Kristan, ali so farji naredili sedanje šele? Kdo še dela na narodnem polju? V Svečah je Kristan zahteval volivno pravico samo za ženske in delavce v 20. letu, v Glinjah pa je bil že bolj radodaren in zahteval volivno pravico za 14letne otroke. Kaka nemnost! Tega seveda Etbhine ne ve, da je nemški vodja Riese pred več meseci že izpovedal, da otrok vendar ne morejo vleči na voliče. V Glinjah je izjavil nadalje, da je »Tudislovenec« in je na to celo ponosen, iz celega govora pa je vsak dobil drug vtis. Pričakovali smo, da bo vsaj nekaj besed izpregovoril v blagor in prid zatiranemu slovenskemu ljudstvu na Koroškem. Pa nič! S svojim govorjenjem nam je nemškutarske mokače še dalje odrinil, kakor so bili do zdaj.

**k Zopet požar.** Koroška je res v vsakem oziru pomilovanja vredna dežela. Ako že ni povodenj, pa ogenj uničuje kmetom gospodarska poslopja. In to se ne prigodi malokaterikrat, ampak pogostoma. Skoraj dan na dan se zvč o kakem požaru. Večkrat in to ne redkoma se prigodi, da je ogenj zaneten od zlobne roke. Požaru v Zihpolju, kateri je deloma uničil starodavno romarsko cerkev pretečeno nedeljo, je sledil takoj tisti dan zvečer drugi požar. Gorelo je v Mikovcih pri Malem St. Vidu. Ogenj je bil zaneten, ker je pričelo na obeh koncih vasi na enkrat goreti. Najprvo je zapazila dekla kmeta Köchlina, da na podu gori seno. Komaj so ta ogenj pogasili, pa zapazijo že zopet ogenj na drugem koncu vasi pri kmetu Frajthofniku. V kratkem času je bilo vse poslopje v ognju. Rešili so le živino; ker se je požar vsled nakopičenega sena in slame hitro razširil, niso mogli drugega nič spraviti v varnost. Z združenimi močmi se je došlim požarnim brambam iz bližnjih krajev posrečilo požar toliko omejiti, da se ni razširil po celi vasi. Pogorelo je samo imenovanemu kmetu, kateri je radi že na vrata trka-joče zime pomilovanja vreden. — Mimogrede bodi omenjeno, da se v političnih okrajih Trg in St. Vid požari vsako leto ponavljajo, pri katerih ima večinoma zlobna roka to hudo delstvo na vesti.

**k Atentat v Celovcu.** Zlikovca, kateri je v soboto, 17. t. m. po noči na seniorja rokodelskega društva in tajnika k. s. delavskega društva v Celovcu streljal, policija še ni zasledila. Na sumu pa imajo nekega velikega moškega, suhe postave, črnih brk in ravnokatih las in zamolklega obličja, katerega so nekateri osebe na kritičnem mestu že večkrat videle. Da bi le kmalu pravega dobili.

**k Umrla je v Beljaku** v soboto, 17. t. m. zvečer soproga veletržca z lesom Franca Wirtha, Rozalija Wirth, stara 62 let. Pokojnica je bila radodarna in znana dobrotnica revežev, kateri jo bodo težko pogrešali.

**k Izpremembra pri 12. pehotni brigadi v Celovcu.** Dosedanji poveljnik te brigade, generalni major Lotar pl. Hortstein je imenovan za poveljnika 10. pehotne divizije v Jožefovcu. Na njegovo mesto v Celovec pa pride polkovnik I. Kirchbach iz Inomosta.

**k Mrtvega so našli** včeraj, 22. t. m. zjutraj v Beljaku v znožju stopnjic pred stanovanjem Fr. Grubla, vpokojenega slugo ravnateljstva državnih železnic. Ležal je na stopnjicah z glavo navzdol, na levih sencih. Sluti se, da je bržčas prišel ponoči natrkan domov in pri tem je po stopnjicah tako nesrečno padel, da se je ubil.

**k Nadzoroval** je pretečeni torek v Celovcu seikijski svetnik naučnega ministrstva, dr. Heinz, možko in žensko učiteljske. Ob tej priliki je tudi posetil deželni zavod za slepce. Spremljal ga je dež. šolski nadzornik Palla.

## Štajerske novice.

**š O volitvah v Mariboru.** Brez vsake kritične opazke konstatujemo dejstva: Kandidatje kršč. socialcev in soc. demokratov so bili deloma Slovenci deloma Nemci: liberalni »novi« Slovenci so volili rudečkarje. — »Novi« Slovenci trdijo v »Narodnem Listu, da delajo za vtrditev vere med štajerskimi Slovenci. Kedo razume to? — Lepa dogodbica: Mimo Cirilove tiskarne prikoraka črno-rdeče-zolt gospod in v svoji puranski jezi raztrga plakat kršč. socialcev. To vidi drug gospod, ki »purana« za

njegov junaški čin prav krepko s pasjim bičem naplete. Svojih dobljenih rudičnih klobas po obrazu junak-nacionalca ni šel nikamor kazat, nego je je ob splošnem smehu gledalcev odkuril. Zdrava medicina — pasji bič! — »Sijajna zmaga!« Tako piše pijana »Marburgarica«. Poglejmo: Župana so volili Vsenemci in kršč. socialci skupaj, dobil je 924 glasov. Prvi za njim pride Vsenemec Heričko z 829 glasovi, najmanj glasov je dobil Futter namreč 810. Izmed kršč. socialcev je dobil največ glasov Melzer 97, izmed rudičkarjev pa največ glasov Krainer 725, oba skupaj toraj 822, potemtakem sedem glasov manj kot najboljši in 12 glasov več kot najslabši vsenemški kandidat. To je sijajna — Pirova zmaga!

Š Krščansko-socialna zveza za Štajersko. Naša organizacija je storila važen korak naprej. — Zveza nepolitičnih društev, ki je do sedaj imela svoje središče v Ljubljani, je dobila potrdilo od c. kr. namestnije v Gradcu. S tem bo organizatorično delo zelo olajšano. Vabimo torej vsa naša nepolitična društva in posamezne rodoljube, da čimprej prijavijo svoj pristop. — Ustanovni občni zbor se bo vršil dne 29. novembra t. l. v prostorih katoliškega mojstverskega društva v Mariboru ob 10. uri predpolne. Na dnevnem redu je poročilo pripravljalnega odbora, posvetovanje o skupnem načrtu za nepolitično organizacijo na Spod. Štajerskem, volitev osrednjega odbora in slučajni nasveti. — Do ustanovitve sprejema ude predlagatelj dr. Anton Korošec v Mariboru.

Š Šoštanjanske občinske volitve so bile večeraj predmet razprav pred upravnim sodiščem. Razsodba se proglasi 20. t. m.

Š Duhovito dokazuje celjska »Valtarica«, kdo je Slovenec ali Nemec. Pravi: Obtožena sta se slovensko zagovarjala, torej sta Slovenca! Res krasno! Če bi vse, ki slovensko govorijo in ki bi se pri sodišču slovenski zagovarjali, steli k Slovencem, bi ljudsko štetje na Spodnjem Štajerskem ne kazalo niti četrtine toliko Nemcev, kar jih je danes na papirju. Še več: V slovenskih rokah bi bile občine Celje, Laško, Konjice i. t. d. Ker pa niso, sledi iz tega, da mora biti nekje kljukica, — in ta je: Slovenci ni tisti, ki samo slovensko govorijo, nego tisti, ki se svoje narodnosti zaveda. Kdor se pa kot rojen Slovenec štuli za Nemca in trdi, da drži z Nemci, — ta ni Slovenec, nego nemecur — in če bi se še stokrat slovensko zagovarjal. Čudno je, da začne »Valtarica« svoje špeci, ki pri raznih nemških slavnostih kot »meščani« baklje nosijo, zame-tavati, če jih porotniki obsodijo!

Š Shod odborikov bralnih društev lenarškega okrožja se vrši po sklepu lenarškega dekanjskega odbora v četrtek, dne 29. novembra v čitalnici bralnega društva pri Sv. Benediktu v Slovenskih gorah. Vsopred je sledeči: Od 10. do 12. ure predp.: 1. Pomen podučnih tečajev in načrt za letošnji zimski podučni tečaj. (Predmeti za 8 po eno uro trajajočih podučnih govorov.) 2. Kako urediti delo pri mladinskih zvezah, da bo uspešno. — Od 1. do 3. ure pop.: 3. katere knjige najbolj vzbujajo in pospešujejo versko, narodno in gospodarsko zavest in izobrazbo? 4. Poglavitni pogreski pri društvenih uradnih knjigah in društvenih knjižnicah. — Po vsakem teh poročil, ki so jih prevzeli v društvenem delovanju izkušeni gospodje, bo razgovor. Shod bo vsled tega zanimiv in jako važen za napredek naših društev. Vabimo zato na shod odbornike vseh bralnih in izobraževalnih društev v šentlenarškem okraju in v bližini in želimo, da bi se ga vdeležili v kar največjem številu. Vsi pa, ki se mislite shoda udeležiti, razmišljajte o naznanjenih predmetih, da lahko na shodu podaste dobrih nasvetov. Shod bo združil naše moči za enotno in uspešno delovanje pri naših bralnih društvih. Vodstva bralnih društev prosimo, naj zavoljo skupnega obeda število udeležencev naznani-jo do v torek, dne 27. novembra, č. g. Fr. Sal. Gomilšek, kaplanu pri Sv. Benediktu v Slov. Gorah.

Š Otroški vrtec v Hrastniku. Vse stariše 4- do 6-letnih otrok (dečkov in deklic) pozivamo, da se zglasijo pri g. Rožu ali pri g. Koželju (v konsumu), če želijo poslati svojo mladino v otroški vrtec družbe sv. Cirila in Metoda. Storiijo pa naj to kmalu, kajti utegne se zgoditi, da bo primanjlovala prostora. V vrtec se bodo otročki edino le kratkočasili pod nadzorstvom gospodične vrtnarice: peli bodo, igrali se, a med tem se seveda tudi tega in onega naučili, da jim bode potem učenje v ljudski šoli mnogo lažje. Pripomniti moramo, da ne bodo otroci primorani hoditi, če so jih oglasili vedno, to je: vsak dan v vrtec. Lahko jih bodo imeli stariši doma, ali pa jih poslali — kakor jim bo ljubo, kar je posebno važno, če je slabo vreme. Prepričani smo, da bodo mnoge matere blagoslovljale vpeljavo tega zabavališča v Hrastniku. Ne vrnite zapeljivcem, ki bodo gotovo skušali vas odvrniti, da se ne vpišete. Prepričajte se najprvo, potem boste sodili sami. O Božiču se priredi otročičkom božično drevesce, ob kateri priliki se bodo razdelila darila.

Š Iz tira je skočil voz osebnega vlaka ozkotirne železnice, ki vozi iz Konjic v Poljčane dne 15. t. m. pred postajo sv. Duha v Ločah. K sreči je bil dotični voz prazen in je tudi strojevodja hitro vstavil vlak, da se ni zgodila večja nesreča. Po dveurnem trudapolnem delu vzdignili so voz, ki je bil precej poškodovan. Promet ni bil moten in je večerni vlak brez vsake zamude pravočasno v Konjice dospel.

Š Umrl je v Gradcu vseučiliški profesor dr. H. pl. Zwiedinek Südenhorst, star 62 let.

Š Od rudarskega urada v Celju je prestavljen višji rudarski komisar Karol Plaminek k rudarskemu glavarstvu na Dunaj.

Š Ogenj v Tremerjih. Minolo nedeljo je izbruhnil ogenj pri gospodarskem poslopiju

posestnika in gostilničarja Kneza v Tremerjih (ob cesti med Celjem in Laškim trgom). Poslopje je do tal pogorelo, vendar bo Knez z zavarovalnino precej odškodovan. Orožniki so sicer Kneza zaprli, a je bil kmalu zopet izpuščen, ker je gotovo zanetila iskra iz železničnega stroja. Bil je hud veter, ki je iskro prinesel čez Savinjo.

Š Osumljena radi roparskega umora. V občini St. Peter nad Mariborom je nenadoma izginil 65 let stari posestnik Mat. Koronk. Dne 3. t. m. ga je videla dekla Fras v mlinu Alojzija Poredosa, ko je z mlinarjevim bratom Ivanom pijačeval. Ko je Fras prinesla žito v mlin, klečal je Koronik pred Poredosom, ki je doma iz Ogrskega, ter ga je prosil naj mu da nazaj 990 kron, katere mu je ravnokar posodil. Poredos pa ni hotel o tem nič slišati. Od takrat Koronika pogrešajo. Ker sta zakonska Poredos se pripravljala, da odpotujeta, so ju aretirali, ker sta osumljena, da sta umorila Koronika in ga vrgla v Dravo. Trupla Koronikovega še niso našli. Mlinar Poredos je tajil, da bi imel v mlinu kak večji denarni znesek, a pri preiskavi je bilo v mlinu najdenih 600 kron. Mlinarjevega brata ni nikjer, aretiranca pa nočeta povedati, kje se nahaja.

Š Svetovnega sleparja je prišla dne 21. t. m. ponoči mariborska policija. Piše se Emil Laurent, sleparil je pa v Parizu, po Švici, na Dunaju, v Pešti in v Pragi pod imeni Lukas, Novotny, Braun, Ornaty, Nagy itd. Lepe dohodke je imel iz svojega posla, ki je obstajal v tem, da se je predstavljal raznim denarnja potrebnim ljudem kot agent velike banke. Na račun stroškov za dobovanje posojil si je dal plačevati zneske od 50 do 200 K potem pa izginil, ne da bi oskrbel posojila. Svoje žrtve je iskal zlasti med oficirji in sicer ponoči v kavarnah. V kavarni »Central« v Mariboru ga je spoznal nek častnik, kateremu je pred dvema leti izvalil 160 kron za stroške, in ga dal zapreti. Denar, ki ga je priseljal, je spravljal za potovanje v Ameriko. Imel je pri sebi nabranih okoli 1000 kron, ki jih bodo dobile nazaj njegove žrtve.

Š Samoumor ali nesreča? V torek zvečer je izginil v Celju trgovski sodnik t. m. »Merkur« Ivan Končan. Nihče ni vedel kam je šel. Včeraj popoldne pa so ga našli delavci v Savinji blizu Tremerjev. Voda ga je priplavila čisto na breg. Prepeljali so ga v celisko mrtvašnico. Utopljeni Končan je bil vinski bratec, ki ga je rad pil. Tudi je mnogo igral. Zadnje dni je veliko priigral, v ponedeljek zvečer je pa mnogo v igri izgubil. Ne ve se, ali je zašel v Savinjo in v pijanosti utonil, ali si je končan sam življenje v pijani igralski razburjenosti zaradi velikih izgub ob ponedelja. Končan je bil 45 let star in dober družabnik. Zanimal se je posebno tudi za slovensko trgovsko društvo, čegar odborik je bil. Svoj čas je imel lastno trgovino nekje na Dolenjskem.

Š Lastno mater hotela zastrupiti. Marija Plajh z Brega pri Konjicah je bila nepokorna hči, ki je svoji materi Tereziji Plajh s svojim nerednim življenjem zagrenila marsikatero urico. Mati jo je večkrat strogo opominjala in karala. To je zlobno hčer tako raztogotilo, da je sklenila lastno mater zastrupiti. Šla je in pomešala strupa v moko za žgance. Nihče ni tega opazil, zlasti zato, ker je po svojem dejanju izginila z doma. Ko so naslednji dan jedli žgance so oboleli vsi: mati, brat, sestra in pol-drugetletni nezakonski otrok morilke. K sreči so vsi spravili zavžito jed z močnimi zdravili iz sebe, kar jim je rešilo življenje. Mačke, ki so žgance tudi jedle, so na zastrupljenju poginile. — Orožniki so zavrtno morilko toliko časa iskali, da so jo izsledili in izročili sodišču.

Š Znozem po ustih. Zadnjo nedeljo sta se nekaj skregali viničarka Marija Pukšič in posestnica Julija Frass iz Flekušeka. V prepiru je posegel vmes sin Frassovke in je nasprotujo tako z nožem po ustih udaril, da ji je zgornjo in spodnjo čeljust prerezal. Težko ranjeno Marijo Pukšič so spravili v bolnišnico.

Š Poroke v Trbovljah. Poročili so se: Niko Putih, rudarski paznik, z Marijo Mačkovšek; Viktor Turin, uradnik južne železnice z Amalijo Kosem z Dobove, Martin Juvan, pek, z Barbaro Čadež; Franc Šraber, kolar, z Jožefo Orehovcem iz Braslovč, Franc Dreo, bivši orožnik, z Nežo Železnik, rojeno Durnik, posestnico Majlanda.

Š Desetletnica katol. delavskega društva v Trbovljah se vsled raznih ovir ne vrši dne 25. t. m., ampak nedeljo kasneje, to je 2. decembra. Za slavnost se opaža veliko zanimanje.

### Gospodarstvo.

g Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu je je pričela svoje poslovanje 17. aprila t. l. Dne 17. t. m. je dosegla že prvi milijon prometa. Z razvijanjem zadruga se razvije tudi slovenska trgovska šola v Trstu.

g Vinski semenj v Dornbergu. Letos obrodila je vinska trta v dornberški občini precej dobro. Posebno dobrota vina je izborna. Da si nabavijo vinokupci na lahek način in po primerni ceni dobro kapljico, priredita podpisano županstvo in vinorejsko društvo 2. decembra t. l. od 9. zj. do 7. zvečer vinski semenj, na katerem bodo zbrani uzorci raznih vin naše občine. Obenem bodo kupcem na razpolago tudi cene teh vin. Ker bodo posestniki doma, sklene lahko vsak kupec kupčijo na podlagi uzorca v razstavi ali pa pri sodu. S tem se torej nudi kupcem posebno ugodna prilika, da pokušijo v kratkem času mnogo vin. Na sejmu bode na razpolago kupcem poseben strokovnjaški odbor, ki bode na zahtevo ocenjeval vina. Za pristnost razstavljenih vin jamči županstvo in vinorejsko društvo. Dornberg je postaja vipavske železnice in 10 minut oddaljen od postaje Prvačina na novi državni železnici. — Županstvo Dornberg. — Vinorejsko društvo Dornberg.

g K vinarškemu shodu. Pše se nam: V poročilu pod naslovom »Vinarski shod« ste navedli, da sem jaz »malone vse Dolenčeve trditve in priporočila zanikal«. Prosim Vas uljuno, da to v svojem cenjenem listu v toliko popravite, da jaz poročevalcu o 1. točki programa gospodu vodji Dolencu nisem »malone v vsem oporekal«, ampak nasprotno, da sem se z njegovimi priporočili glede trtnih vrst, katere bi bilo na Kranjskem pomnoževati, popolnoma strinjal razun v dveh in sicer naslednjih slučajih: 1. On je med drugim priporočal za vipavsko dolino tudi nižjeavstrijsko vrsto veljlinec, jaz sem pa na podlagi izkušenj v drž. trtnici na Slapu navedel, da trpi ta vrsta na Vipavskem rada vsled suše in sem mesto nje priporočal vrsto rdečih vrh. 2. Nasvetoval sem, da se za Belokranjsko priporočena vrsta portugalka ne razširja preveč, ker bi nadprodukcija vina te vrste — sedanje visoke cene vina znala zelo znižati in ker izgubi vino po prvem letu svojo dobro kakovost. V vseh drugih točkah sem soglašal popolnoma z izvajanjem g. poročevalca. — Z odličnim spoštovanjem udani Bohuslav Skalický, c. kr. vinarski nadzornik.

### Ljubljanske novice.

lj Iz telovadnice. Kako je prav storila »Slovenska krščanska socialna zveza«, da je preskrbela svojim članom telovadnico, kaže najbolj nepričakovano lepo število telovadcev, ki z veseljem in vztrajnostjo obiskujejo telovadne ure. Koliko veselega življenja je zvečer v telovadnici! Telovadci so razdeljeni v pet vrst, vaditeljski zbor šteje osem članov. Telovadci se sistematično. Šep pogled v telovadnico se kaže zlasti pri vadbi prostih vaj. Ker sili potreba, je sklenjeno, da se naroči še nekaj novega orodja. — Starejši gospodje prične telovaditi v ponedeljek zvečer. — Kdor še želi pristopiti, naj se čimprej zgasi.

lj Iz gledališke pisarne. Nocoj se poje drugi »Rigoletto«. V nedeljo popoldne se vprižori tretji in zadnji veseloigra »Na višavah«, zvečer tretji in zadnji »Rigoletto«.

lj Umrl je c. kr. komornik, c. kr. deželno-sodni svetnik v pokojni g. Viljem baron Rechbach, star 84 let.

lj Cerkevna slovesnost na Selu. Prihodnjo nedeljo se prične v karmelski cerkvi na Selu slovesna tridnevna v čast 16. mučenicam iz karmel, reda, katero so 17. julija 1794 v Parizu na Francoskem mučeništvu prestale in katere so bile lansko leto 10. decembra slovesno blaženim pristete. Slovesnost se bo obhajala po sledečem sporedu: V nedeljo popoldne ob pol štiri se bode bralo apostolsko pismo, potem se bo slika blaženih mučenic odkrila, nato sledi pridiga in pete litanije. V ponedeljek 26. novembra bode gospod knez in škof v omenjeni karmelski cerkvi ob pol osmih zjutraj maševal; popoldne ob štiri ob pridiga in pete litanije. V torek in sredo ob ob šestih zjutraj tiha sveta maša; ob pol osmih ob slovesna sveta maša in popoldne ob štiri ob pridiga in pete litanije. V sredo popoldne ob štiri ob gospod knez in škof imel sklepni govor, litanije in »Te Deum«.

lj Legar pri 2 kompaniji pešpolka št. 27 se vedno divja.

lj Aretirani laški ponarejevalci denarja. Mestna policija je danes ponoči v vlaku pri Preserju prišla tri Lahe, ki so po Ljubljani razdajali ponarejeni denar za 100 lir.

lj »I. društvo hišnih posestnikov v Ljubljani« opozarja posestnike, kateri imajo prazna stanovanja, ali pa so stanovanja zopet oddali, to v teku 14 dni c. kr. davčni administraciji naznaniti, drugače bi se to obravnavalo kot prikrivanje najemnine. Tiskovine o tej zadevi ima društvo v svoji pisarni na Kongr. trgu št. 6. na razpolago. Pisarniška ura je od 6. do 7. zvečer. — Tajništvo.

lj Tatvina. Neki dami so bili ukradeni iz spalne sobe zlati uhaniz briljanti, vrednimi 300 kron.

lj Panorama-Kosmorama. Tekoči teden vidimo razne slike otoka Jave. Kdor hoče študirati tipe ljudstva teh napol kultiviranih prebivalcev, mu bode ta serija dobro došla. Nekaj slik je posebno lepih, zlasti pokrajinskih. Ker se duševno obzorje, zlasti mladine, jako razširi, če vidi v naravnih prizorih tuje kraje, obisk toplo priporočamo. Prihodnji teden nova zanimivost: potovanje na sever in André.

### Razne stvari.

Nova pravda à la Riehl. V XV. dunajskem okraju (Fünflhaus) je policija razpustila neki salon po vzoru madame Riehl. Lastnica Wolf je aretirana. Sodnijska obravnava se je včeraj pričela.

Umor iz ljubosumnosti. V Serajevu je na cesti zaklal bivši železniški paznik Ragib Bagašić zavrača na državni železnici Franca Kastelica. Preprijala sta se radi nekega dekleta.

Disciplinarni status za odvetnike in odvjetniške koncipiente je v nekaterih točkah spremenjen. Dotični razglas je priobčila »Wiener Zeitung« včeraj.

Iz slovanskega sveta.

sl Zopet Slovak obsojen. 17. novembra se je pri porotnem sodišču v Požunu vršila obravnava radi tiskovnega prestopka slovaškega župnika g. Ferdiša Juriga. G. župnik je namreč priobčil v časniku »Katolicke Novine« dva članka, ki so jih požunski porotniki spoznali kot hujskane zoper mažarsko narodnost. Porota je obtožena obsodila na dve leti v ječo in v denarno globo v znesku 1200 K. Slovaki, ki so se zbrali v velikem številu pred sodnijskim poslopijem, so priredili obsojenemu župniku veličanske ovacije. — Ferdiš Juriga je mlad slovaški duhovnik, ki je po svoji apo-

stolski delavnosti postal ljubljene slovaškega ljudstva. Trdil se je za narodno probujenje stiskanih slovaških pobratimov pod Tatrami. Pri zadnjih ogrskih volitvah, navzlic vsemu nečuvnemu terorizmu vladnega aparata, je bil izvoljen za poslanca. Košutovci so dobro vedeli, kakšen vpliven mož stoji na čelu slovaških vrst. V ječo ž njim! — Tako so sklenili in tudi storili. Misljo, da bodo s tem ustavili, kakor plaz rastoče narodno slovaško gibanje. Hlinka je v ječi, Juriga je v ječi, ogrski »Kanzelparagraf« deluje brezobzirno!

sl Italijani in Hrvatje. V Italiji prične skoraj izhajati nov list, ki bo delal za sporazumljenje Hrvatov in Italijanov. Urejeval ga bo dr. Rolfo Foa, ki je znan publicist in je prepotoval vse balkanske dežele. List bo za »solidarnost italijansko jugoslovanskih interesov« in se bo boril proti pangermanstvu.

Volilna reforma.

Dunaj, 23. novembra. Državna zbornica danes nadaljuje debato o skupini VII., ki določa, kako se naj izvrši volitev. Okolu poludneva je poizkusil Stein zavleči razpravo s tem, da je predlagal konec seje. Ker je bilo v zbornici dovolj poslancev, je bil Steinov predlog odklonjen.

GOSPOSKA ZBORNICA IN VOL. REFORMA.

Dunaj, 23. novembra. Gosposka zbornica izvoli jutri posebno komisijo za proučevanje vol. reforme.

NOVE VOLITVE V DRŽ. ZBOR.

Dunaj, 23. novembra. Vsled obširnih priprav se nove volitve v drž. zbor ne bodo vršile pred majem l. 1907.

NOVI ŠEF GENERALNEGA ŠTABA.

Dunaj, 23. novembra. Danes je priobčeno imenovanje fml. Konrada pl. Hötzen-dorfa za šefa generalnega štaba. Njegov namestnik v Inomostu bo fml. Köresen. Bivšemu šefu generalnega štaba grofu Becku se bodo izkazovale še vse časti, ki jih je imel doslej, novemu šefu generalnega štaba pa le one, ki mu gredo kot feldmaršallajntantu.

Dunaj, 23. novembra. Namestnik šefa generalnega štaba Potörk je dobil dopust in je določen za kako višje poveljstvo.

PRORAČUNSKA RAZPRAVA V TRŽASKEM MESTNEM SVETU.

Trst, 23. novembra. Proračunske razprave so se udeležili slovenski zastopniki živahno in stvarno. Dr. Rybaf je izjavil, da slovenski svetovalci ne morejo glasovati za zvišanje plač magistratnim uradnikom za 150.000 kron, ako se za to vsoto ne najde pokritja. Rybaf je tudi predlagal, naj mesto ne troši za gimnazijo in realko, ker ju lahko prevzame vlada v oskrbo. Slavik je predlagal, naj se italijanska raznarodovalni otroški vrtci v Greti, Rojanu in pri Sv. Ivanu prestavijo v mesto. Seveda slovenski predlogi niso bili sprejeti.

PONAREJEVALCI ITALIJANSKIH LIR V TRSTU.

Trst, 23. novembra. Tu so neznanči razpečali 100 ponarejenih italijanskih lir.

DETOMOR?

Trst, 23. novembra. Blizu Barkovelj so našli v morju truplo nvorojenčka.

K ATENTATU V CELOVCU.

Celovec, 23. novembra. Napadalec na tajnika kršč. soc. del. društva in na seniora katol. društva rokodelskih pomočnikov je prijet v osebi potepuha Roberta Hochla, bivšega učiteljskega kandidata. Njegov oče je vrtnar v Benediktinskem vrtu. Hochl je pred napadom močno popaval, ter taji, da bi streljal z namenom in ni hotel koga poškodovati. Nekatere priče pa drugače izpovedo.

HRVAŠKI SABOR.

Zagreb, 23. novembra. Hrvaški sabor je včeraj v tretjem čitanju sprejel predlog o zopetni uvedbi porotnih sodišč pri tiskovnih pravdah. Koncem seje so bili zopet burni pri-zori.

SRBSKA SKUPŠČINA.

Belgrad, 23. novembra. Vlada predloži skupščini že v tem zasedanju predlog, naj se najame posojilo pri francosko - švicarskih bankah.

FRANCOSKI PARLAMENT.

Pariz, 23. novembra. Francoski parlament je sklenil povišati poslaniške diete od 9000 letnih frankov na 15.000. Posl. Drebu je utemeljeval predlog, naj se odpravijo vojaška sodišča in naj sodijo zločine vojakov civilni sodniki. Disciplinarne zadeve sodi sodišče sestavljeno iz civilnih sodnikov in častnikov. Vlada je tudi za to postavila.

KAKOR V KOPNIKU.

Pariz, 23. novembra. Iz gradu adjutanta francoskega vojnega ministra so odnesli neznan lopovi najdragocenejše preproge. Lopovi so se v gradu predstavili, da jih pošlje posestnik gradu.

MED RUSKIM CARJEM IN NEMSKIM CESARJEM.

Peterburg, 23. novembra. Med ruskim carjem in nemškim cesarjem je instaliran poseben brezlični brzojav.

VOLITVE V DUMO V PETERBURGU.

Peterburg, 23. novembra. V Peterburgu je sedaj volivcev v dumo 10.976, za tisoč manj kot lani.

BOMBA V CARIGRADU.

Carigrad, 23. novembra. V predmestju Pera se je razpočila bomba. Domneva se, da jo je tja položil kak Armenec.

